

Statsbudsjettet 2026 - Høringsnotat – Transport- og kommunikasjonskomiteen

Innspill fra det frivillige kulturvernet

Norges kulturvernforbund er en paraplyorganisasjon for de landsdekkende kulturvernorganisasjonene. Våre 32 medlemsorganisasjoner har til sammen 270 000 medlemmer. Omtrent en tredel av denne medlemsmassen tilhører organisasjoner som jobber med såkalte «bevegelige kulturminner». De bevarer og istandsetter veteran kjøretøy, historiske tog, rutebusser, veteranfly m.m. og formidler og ivaretar historien om norsk samferdsel. Betydningen av det frivillige kulturvernet, og viktigheten av engasjement, demokrati og ansvar, trekkes frem i flere Stortingsmeldinger og strategier, som Kulturmiljømeldingen fra 2020 og regjeringens frivillighetsstrategi “Rom for deltakelse” fra 2023.

Kulturmiljømeldingen har tre nasjonale mål for kulturmiljøpolitikken: *Alle skal ha mulighet til å engasjere seg og ta ansvar for kulturmiljø, Kulturmiljø skal bidra til bærekraftig utvikling gjennom helhetlig samfunnsplanlegging, Et mangfold av kulturmiljø tas vare på som grunnlag for kunnskap, opplevelse og bruk.*

Samferdselsdepartementet med sine underliggende etater har i følge sektorprinsippet ansvaret for å sikre at hensynet til kulturminner i deres virksomhet blir ivare tatt. For å få til dette må kulturvern prioriteres i budsjettet.

Historisk togmateriell

Kap. 1352 post 76 Tilskudd til kulturminner i jernbanesektoren. Vi er glad for at denne posten er videreført og prisjustert, men dette er dessverre ikke nok. For at historiske tog skal kunne fortsette å kjøre på det moderne linjenettet må det tilfredsstillende kravene til dagens signal og sikkerhetssystemer. Dette vil koste opptil 10 mill. per kjøretøy. **Vi ber om at post 76 økes med 7,4 millioner til 50 millioner kroner i 2026, som ledd i en nasjonal opptrappingsplan.**

Veterankjøretøy og bevegelige kulturminner

Kulturminnefondet har hatt en prøveordning som åpner opp for å gi tilskudd til veteranbusser, veteranfly, biler og andre historiske kjøretøy. Det har vært stort engasjement og mange søknader. Premisser for denne ordningen har hele tiden vært at Kulturminnefondet må få tilført øremerkede midler fra Samferdselsdepartementet. **Vi ber om at det opprettes en ny post på statsbudsjettet på 30 millioner kroner som søkbare prosjektmidler til bevegelige kulturminner.** Vi foreslår at dette føres opp under post 50 (eventuelt 51) som en overføring til Klima- og miljødepartementet.

Organisasjoner som Landsforbundet for motorhistoriske kjøretøyklubber, Rutebilhistorisk forening og Landsforbundet for luftfartøyvern har per i dag ingen steder å søke driftsmidler fra. **Vi ber om at det opprettes en egen post om søkbare driftsmidler på 10 millioner kroner på samferdselsbudsjettet.** Dette vil bidra til en bedre organisering og samordning av kulturfrivilligheten slik at de tre overordnede nasjonale målene for kulturmiljøpolitikken: «Alle skal ha mulighet til å engasjere seg og ta ansvar for kulturmiljø» blir nådd.